

سامانه نقشه عملیاتی همکارانه (Ops Map)

پروژه‌ی نقشه عملیاتی همکارانه (Ops Map) یک نرم‌افزار کاربردی بلادرنگ مبتنی بر معما ری کلاینت-서ور است که با زبان جاوا و با استفاده از JavaFX برای رابط کاربری و Socket Programming برای ارتباطات شبکه پیاده‌سازی شده است. هدف اصلی این پروژه، ایجاد بسترهای برای همکاری هم‌زمان چند کاربر (با نقش‌های فرمانده و اپراتور) روی یک نقشه‌ی مشترک است تا بتوانند:

- مسیرهای عملیاتی ترسیم کنند.
- نشانگرهای تاکتیکی (امن، خطر، پایگاه) درج کنند.
- مناطق عملیاتی را به صورت اشکال هندسی (مستطیل، دایره) مشخص کنند.
- از دسته‌بندی رنگی برای تیم‌ها استفاده کنند.
- اشیاء ایجاد شده توسط خود را حذف کنند (و فرماندهان بتوانند هر شیء را حذف کنند).
- مکان‌نمای ماوس یکدیگر را دنبال کنند.
- با یکدیگر چت متنی داشته باشند.
- وضعیت نقشه را ذخیره و بارگذاری کنند.
- تصویر دلخواه به عنوان پس‌زمینه نقشه قرار دهند.

پروژه با رعایت اصول شیء‌گرایی، استفاده از الگوهای طراحی (Command، Observer، Singleton) و مدیریت استثناهای پیاده‌سازی شده است. در ادامه هر یک از بخش‌های کد به تفکیک پکیج و کلاس تشریح می‌شود.

۲. معما ری کلی سیستم
سیستم از سه لایه‌ی اصلی تشکیل شده است:

۱. سرور مرکزی (Server)

- مدیریت احراز هویت کاربران.
- نگهداری وضعیت جاری نقشه در حافظه.
- دریافت پیام‌های کلاینت‌ها، اعمال تغییرات روی وضعیت نقشه و پخش پیام‌ها به سایر کلاینت‌ها.
- ذخیره و بازیابی نقشه در/از فایل.

۲. کلاینت (Client)

- رابط کاربری گرافیکی مبتنی بر JavaFX.
- اتصال به سرور و ارسال/دریافت پیام‌ها.
- نمایش نقشه و ابزارهای تعاملی.
- اعتبارسنجی اولیه ورودی.

۳. اشیاء اشتراکی (Shared)

- مدل‌های داده‌ای که بین سرور و کلاینت تبادل می‌شوند.
- پروتکل پیام‌ها (Message و MessageType).
- تمام این کلاس‌ها Serializable هستند تا امکان ارسال از طریق شبکه و ذخیره در فایل فراهم شود.

پروتکل ارتباطی:

- ارتباط از طریق TCP و با استفاده از Object Streams انجام می‌شود.
- هر پیام یک شیء از نوع Message است که شامل payload و MessageType می‌باشد.
- سرور پس از دریافت پیام، بسته به نوع آن واکنش نشان می‌دهد.

۴. شرح کامل بسته‌ها و کلاس‌ها

۱'۳. بسته server

این بسته شامل تمام کلاس‌های سمت سرور است و به چند زیربسته تقسیم می‌شود.

۱'۳.۱. زیربسته server.storage

کلاس UserStore

• مسئولیت: ذخیره‌سازی موقت اطلاعات کاربران در حافظه (بدون پایگاه داده).

• ویژگی‌ها:

• استفاده می‌کند (برای هم‌روندی). ConcurrentHashMap<String, UserRecord> users.

• کلاس داخلی UserRecord:

• نگهدارنده‌ی سه‌تایی (username, password, role).

• متدهای اصلی:

• بررسی وجود کاربر: userExists(String username).

• تطابق رمز عبور (متن ساده - قابل بهبود): validate(String username, String password).

• افزودن کاربر جدید: addUser(String username, String password, String role).

• دریافت نقش کاربر: getRole(String username).

• نکته: رمز عبور به صورت هش‌شده ذخیره نمی‌شود (ضعف امنیتی شناخته شده).

کلاس MapStorage

• مسئولیت: ذخیره و بازیابی شیء MapState در/از فایل با استفاده از سریال‌سازی جاوا.

• ثابت: "private static final String FILE = "map_state.dat".

• متدهای ایستا:

- نوشتن شیء در فایل: save(MapState state).
- خواندن شیء از فایل: load().
- نکته: مسیر فایل ثابت است و امکان تنظیم وجود ندارد.

۱۳. زیربسته server.manager

کلاس MapStateManager (Singleton)

- مسئولیت: نگهداری نمونه‌ی یگانه از وضعیت جاری نقشه.
- ویژگی‌ها:

private static MapStateManager instance •

private MapState currentState •

• متدها:

• دریافت نمونه: ()getInstance.

• getCurrentState(), setCurrentState(MapState) •

- افزودن عناصر به وضعیت جاری: addRoute(Route), addMarker(Marker), addRegion(RegionShape) •
- جاری.

• :synchronized boolean removeObject(String id) •

• حذف شیء با شناسه از لیست مسیرها، نشانگرها یا مناطق.

• از Iterator برای پیمایش و حذف این استفاده می‌کند.

• این متدهمگام‌سازی شده تا در محیط چندنخی مشکلی ایجاد نشود.

کلاس ClientManager

- مسئولیت: مدیریت مجموعه‌ی کلاینت‌های متصل.

• ویژگی‌ها:

Set<ClientHandler> clients = Collections.synchronizedSet(new HashSet<>()) •

• متدها:

.addClient(ClientHandler), removeClient(ClientHandler) •

:broadcast(Message msg, ClientHandler exclude) •

• ارسال پیام به تمام کلاینت‌ها به جزیک کلاینت خاص.

• با بلوک synchronized(clients) از تداخل جلوگیری می‌کند.

:()getUsers •

• لیستی از اشیاء User مربوط به کلاینت‌های آنلاین می‌سازد (بدون رمز عبور).

۳'۱'۳. زیربسته server.auth

کلاس AuthManager (Singleton)

• مسئولیت: مدیریت فرآیندهای ورود و ثبت‌نام کاربران.

• ویژگی‌ها:

private UserStore store •

• متدها:

:login(String username, String password) •

• اعتبارسنجی با UserStore.validate

• در صورت موفقیت، یک شیء User با نقش و نام کاربری (بدون رمز) بر می‌گرداند.

:register(String username, String password, String role) •

• اگر کاربر وجود نداشته باشد، او را به UserStore اضافه می‌کند.

- نکته: در نسخه اصلاح شده، نقش باید Operator Commander یا سرور آن را اعتبارسنجی باشد و می‌کند.

۴'۳. کلاس MainServer

- مسئولیت: نقطه‌ی ورود سرور.
- ثابت: public static final int PORT = 5000;
- متدها:
- ایجاد ServerSocket روی پورت مشخص.
- حلقه‌ی بی‌نهایت: پذیرش اتصال جدید، ایجاد یک شیء ClientHandler و شروع نخ آن.
- نکته: محدودیت تعداد اتصال اعمال نشده است (آسیب‌پذیری DoS).

۵'۳. کلاس ClientHandler (extends Thread)

- مسئولیت: مدیریت یک کلاینت خاص از لحظه‌ی اتصال تا قطع ارتباط.
- ویژگی‌ها:

Socket socket, ObjectInputStream in, ObjectOutputStream out •

ClientManager clientManager •

User user •

متدها: ()run

ایجاد جریان‌های ورودی/خروجی.

دریافت پیام‌ها با in.readObject() و فرخوانی handleMessage().

در صورت بروز استثناء (قطع اتصال)، کاربر از ClientManager حذف و پیام‌های USER_LEFT و USER_LIST پخش می‌شود.

- متد `:handleMessage(Message msg)`
- براساس `MessageType` عملیات مناسب را انجام می‌دهد.
- برای تمام پیام‌ها به جز `REGISTER` و `LOGIN`:
- ابتدا `if (user == null)` برسی می‌شود و در صورت عدم احراز هویت، خطای `UNAUTHORIZED` برگردانده می‌شود.
- پیام‌های ترسیم `:(DRAW_ROUTE, ADD_MARKER, ADD_REGION)`
- شیء دریافتی به `MapStateManager` اضافه می‌شود.
- پیام به سایر کلاینت‌ها پخش می‌شود.
- پیام `:REMOVE_OBJECT`
- شناسه از `payload` استخراج می‌شود.
- با متد کمکی `findOwnerById` مالک شیء از وضعیت جاری نقشه پیدا می‌شود.
- بررسی مجوز:
- اگر کاربر فرستنده با مالک یکی نباشد و نقش او `FORBIDDEN` Commander نباشد → خطای `NOT_FOUND`.
- اگر شیء وجود نداشته باشد → خطای `NOT_FOUND`.
- در صورت تأیید، `MapStateManager.removeObject(id)` فراخوانی و نتیجه برسی می‌شود.
- اگر حذف موفق باشد، پیام به سایر کلاینت‌ها پخش می‌شود.
- پیام `:CHAT` و `MOUSE_MOVE`
- فقط در صورت لاین بودن، به سایرین پخش می‌شود.
- پیام `:SAVE_STATE`
- شیء دریافتی با `MapStorage.save()` ذخیره می‌شود.
- پیام `:LOAD_STATE`
- وضعیت ذخیره شده را می‌خواند.

- وضعیت جاری را به روز می‌کند.
MapStateManager.setCurrentState()
- وضعیت جدید هم به درخواست دهنده و هم با broadcast به همه‌ی کلاینت‌ها ارسال می‌شود.
- متد کمکی `:findOwnerById(String id, MapState state)`
- در لیست نشانگرها، مناطق و مسیرها به دنبال شناسه می‌گردد و owner را برمی‌گرداند.
- متد های `handleRegister` و `handleLogin`
- اعتبارسنجی ورودی (طول نام کاربری و رمز).
- در ثبت‌نام، نقش باید Commander یا Operator باشد.
- در صورت موفقیت، کاربر در AuthManager ثبت/احراز می‌شود، user تنظیم می‌شود، به ClientManager افزوده می‌شود و پیام‌های خوش‌آمدگویی و وضعیت نقشه ارسال می‌گردد.
- متد های `:sendError(String code, String text)` و `send(Message)`
- ارسال پیام به کلاینت.
- نکات امنیتی اصلاح شده:
- بررسی احراز هویت برای همه‌ی دستورات.
- بررسی مجوز برای حذف اشیاء.
- اعتبارسنجی نقش در ثبت‌نام.

۳'۳. بسته shared

این بسته شامل کلاس‌های مشترک بین سرور و کلاینت است و به دو زیربسته message و model تقسیم می‌شود.

۱'۳'۳. زیربسته shared.model

کلاس User

- **ویژگی‌ها:** String username, String role, String password
- کاربرد: انتقال اطلاعات کاربر هنگام ورود/ثبت‌نام.
- نکته: رمز عبور فقط برای انتقال استفاده می‌شود و در سمت سرور ذخیره نمی‌شود.

کلاس Route

- **ویژگی‌ها:**
 - شناسه‌ی یکتا (تولید شده با UUID) – String id.
 - نقاط مسیر. – List<Double> xPoints, yPoints
 - .String color, double thickness, String owner
- **سازنده‌ها:**
 - شناسه به‌طور خودکار ساخته می‌شود.
 - برای بازسازی از فایل. – Route(String id, String color, double thickness, String owner)
 - متد addPoint(double x, double y): افزودن نقطه به مسیر.
 - نکته: افزودن شناسه، امکان حذف مسیرها را فراهم کرده است.

کلاس Marker

- **ویژگی‌ها:** .double x, y, String type, String color, String owner, String id
- نکته: نوع نشانگر می‌تواند SAFE, DANGER, BASE باشد.

کلاس RegionShape (abstract)

- **ویژگی‌های پایه:** .String id, String color, String owner
- **زیرکلاس‌ها:**

.(x, y, width, height) : مختصات گوشه RectangleRegion •

.(radius) و شعاع (centerX, centerY) : مرکز CircleRegion •

کلاس MousePosition

• ویژگی‌ها: double x, y, String user •

• کاربرد: ارسال موقعیت موس.

کلاس ChatMessage

• ویژگی‌ها: String user, String text •

• کاربرد: پیام چت.

کلاس MapState

• ویژگی‌ها:

List<Route> routes •

List<Marker> markers •

List<RegionShape> regions •

• متدهای افزودن و دریافت.

• کاربرد: ذخیره‌سازی وضعیت کامل نقشه و انتقال آن بین کلاینت و سرور.

۳.۳.۳. زیربسته shared.message

enum MessageType

• تمام ثابت‌های مورد نیاز برای انواع پیام‌ها:

LOGIN, REGISTER, LOGIN_SUCCESS, ERROR •
DRAW_ROUTE, ADD_MARKER, ADD_REGION, REMOVE_OBJECT •
MOUSE_MOVE, CHAT •
USER_JOINED, USER_LEFT, USER_LIST •
SAVE_STATE, LOAD_STATE, MAP_STATE •

کلاس Message

- **ویژگی‌ها:** MessageType type, Object payload
- کاربرد: لفافه‌ی تمام پیام‌های شبکه.

کلاس ErrorPayload

- **ویژگی‌ها:** String code, String message
- کاربرد: ساختار استاندارد خطا برای ارسال از سرور به کلاینت.

۳'۳. بسته client

این بسته شامل کلاس‌های سمت کلاینت است.

۱'۳'۳. زیربسته client.network

اینترفیس MessageListener

- **متد:** void onMessage(Message message)
- کاربرد: اعلان دریافت پیام به کنترلرها.

کلاس ClientConnection (Singleton)

- مسئولیت: مدیریت اتصال TCP به سرور.
- ویژگی‌ها:
 - Socket socket, ObjectOutputStream out, ObjectInputStream in
- متدها:
 - connect(String host, int port) : برقراری اتصال و ایجاد جریان‌ها.
 - send(Message msg) : ارسال پیام.
 - receive() : دریافت یک پیام (مسوده‌کننده).
- ایجاد نخ شنونده که به‌طور پیوسته پیام‌ها را دریافت و به listener تحويل می‌دهد.

۲'۳'۳. زیربسته client.controller

کلاس LoginController

- مسئولیت: کنترل صفحه‌ی ورود/ثبت‌نام.
- ویژگی‌های FX:
 - TextField usernameField
 - PasswordField passwordField
 - ComboBox<String> roleBox (Commander, Operator)
 - Label errorLabel
- متد initialize : مقداردهی roleBox.
- متد authenticate(MessageType type) : اثبات‌رسانی سمت کلاینت (طول نام کاربری، رمز عبور).
- اتصال به سرور از طریق ClientConnection

• ارسال پیام LOGIN یا REGISTER.

• دریافت پاسخ:

• اگر LOGIN_SUCCESS باشد، کاربر جاری در MainClient ذخیره و صفحه‌ی اصلی باز می‌شود.

• اگر ERROR باشد، پیام خطا در errorLabel نمایش داده می‌شود.

کلاس MainController (implements MessageListener)

• مسئولیت: کنترل صفحه‌ی اصلی نقشه.

• ویژگی‌های FX:

• بستر رسم - Pane mapPane.

• ابزارها: ToggleButton routeToolBtn, markerToolBtn, regionToolBtn.

• تنظیمات: ChoiceBox markerTypeBox, ColorPicker colorPicker, Slider thicknessSlider,

ChoiceBox shapeTypeBox

• دکمه‌ها: Button deleteSelectedBtn, Button loadBgBtn.

• چت و کاربران: ListView chatList, TextField chatInput, ListView userList.

• ویژگی‌های داخلی (مدل محلی):

• برای رسم مسیر. Polyline currentLine, Route currentRoute.

• برای رسم منطقه. double startX, startY, Shape tempShape.

• مکان‌نمای سایر کاربران. Map<String, Circle> cursors.

• نگاشت شناسه به شیء. Map<String, Marker> markers, Map<String, RegionShape> regions.

• لیست مسیرها (برای سازگاری). List<Route> routes.

• نگاشت شناسه به مسیر (برای حذف). Map<String, Route> routesMap.

• نگاشت شناسه به گره گرافیکی مسیر (برای حذف). Map<String, Polyline> routeNodes.

• User currentUser, String selectedObjectId •

• متد :initialize

• مقداردهی اولیه، گروه بندی ابزارها، تنظیم رویدادها و شروع شنود شبکه.

• متد های راه اندازی رویداد:

• setupRouteDrawing(): رسم مسیر با کلیک و درگ - در پایان، مسیر با شناسه به سرور ارسال و در نقشه های محلی ذخیره می شود.

• setupMarker(): کلیک چپ روی نقشه → ساخت Marker با شناسه جدید → ارسال به سرور و رسم.

• setupRegion(): کلیک و درگ برای رسم مستطیل / دایره → ساخت RegionShape با شناسه جدید → ارسال به سرور و رسم.

• setupMouseTracking(): ارسال MousePosition با هر حرکت موس.

• setupObjectSelection(selectedObjectId): انتخاب شیء با کلیک و ذخیره می شود.

• متد :deleteSelected

• اگر شیئی انتخاب نشده باشد، خطأ نشان می دهد.

• مالک شیء از نقشه های محلی است خراج می شود.

• canModify(owner): برسی می شود (نقش Commander یا مالک بودن).

• در صورت مجاز بودن، removeObject(selectedObjectId) فراخوانی می شود.

• متد :removeObject(String id)

• پیام REMOVE_OBJECT با شناسه به سرور ارسال می شود.

• همچنین removeById(id) برای حذف محلی فراخوانی می شود.

• متد :removeById(String id)

• شیء از نقشه های محلی (markers, regions, routesMap, routeNodes) حذف می شود.

• گره گرافیکی متناظر از mapPane حذف می شود.

• متد :onMessage(Message msg)

• بروزرسانی رابط کاربری در Platform.runLater

• رسم شیء جدید : ADD_MARKER, ADD_REGION

• فراخوانی : REMOVE_OBJECT

• (drawRemoteRoute) : رسم مسیر دریافتی DRAW_ROUTE

• نمایش / جابجایی مکان نما : MOUSE_MOVE

• افزودن پیام به : CHAT

• پاک کردن نقشه و بارگذاری مجدد : MAP_STATE

• بروزرسانی لیست کاربران : USER_LIST

• نمایش خطا : ERROR

• متد : drawRemoteRoute(Route route)

• ایجاد Polyline از نقاط مسیر، ذخیره در routesMap و routeNodes

• تنظیم رویداد کلیک راست برای حذف.

• متد : loadMap(MapState state)

• پاک کردن تمام ساختارهای محلی و بازسازی نقشه از روی state.

• متد : canModify(String owner)

• بررسی مجوز : Commander یا همان کاربر.

• متد : showError(String) : نمایش پیام خطا در Alert

۳'۳'۳. کلاس MainClient (extends Application)

• مسئولیت : راه انداز اصلی JavaFX

- **ویژگی های ایستا:** Stage primaryStage, User currentUser
- متد start(Stage) : نمایش صفحه‌ی لائین.
- متد showLogin() و showMain(): بارگذاری FXML و تغییر صحنه.
- متد های getcurrentUser و setcurrentUser

۴. جریان کاری (Workflow) سیستم

- ۱'۴. راه اندازی سرور
 ۱. اجرای MainServer.
 ۲. سرور روی پورت ۵۰۰۰ منتظر اتصال می‌ماند.
- ۲'۴. ورود یا ثبت نام کاربر
 ۱. کاربر در کلاینت لائین یا ثبت نام می‌کند.
 ۲. اعتبارسنجی اولیه در LoginController.
 ۳. اتصال به سرور با ClientConnection.connect()
 ۴. ارسال پیام REGISTER یا ClientHandler.handleLogin/handleRegister
 ۵. سرور در ClientHandler.handleLogin/handleRegister اعتبارسنجی نهایی را انجام می‌دهد.
 ۶. در صورت موفقیت:
 - ۱. کاربر در AuthManager ثبت/احراز می‌شود.
 - ۲. تنظیم می‌شود ClientHandler.user.
 - ۳. کلاینت به ClientManager افزوده می‌شود.
 - ۴. پیام LOGIN_SUCCESS به همراه وضعیت نقشه و لیست کاربران ارسال می‌شود.

- پیام USER_LIST و USER_JOINED به سایر کاربران پخش می‌شود.

۳'۴. رسم مسیر

1. کاربر ابزار Route را انتخاب می‌کند.
2. با کلیک و درگ روی currentRoute، نقطه به currentLine و mapPane اضافه می‌شود.
3. پس از رها کردن موس:

 - مسیر محلی ذخیره می‌شود (routesMap, routeNodes).
 - پیام DRAW_ROUTE با شیء Route به سرور ارسال می‌شود.

4. سرور:

 - مسیر را به MapStateManager اضافه می‌کند.
 - پیام را به سایر کلاینت‌ها پخش می‌کند.

5. کلاینت‌های دیگر:

 - مسیر را روی نقشه رسم می‌کنند و در ساختارهای محلی ذخیره می‌کنند.

۴'۴. افزودن نشانگر

1. کاربر ابزار Marker را انتخاب می‌کند.
2. کلیک روی نقشه:

 - ساخت Marker با شناسه‌ی جدید.
 - رسم محلی و ارسال پیام ADD_MARKER به سرور.

3. سرور: نشانگر را به MapStateManager اضافه و پیام را پخش می‌کند.

۵'۴. افزودن منطقه

۱. کاربر ابزار Region را انتخاب می‌کند.

۲. کلیک و درگ: رسم موقعت مستطیل/دایره.

۳. پس از رها کردن:

• ساخت CircleRegion یا RectangleRegion با شناسه‌ی جدید.

• رسم محلی و ارسال پیام ADD_REGION.

۶'۴. حذف اشیاء

۱. کاربر روی یک شیء کلیک راست می‌کند یا آن را انتخاب کرده و دکمه‌ی Delete Selected را می‌زند.

۲. کلایینت:

• بررسی canModify(owner).

• ارسال پیام REMOVE_OBJECT با شناسه به سرور.

• حذف محلی (removeById).

۳. سرور:

• یافتن مالک با findOwnerById.

• بررسی مجوز (مالک یا Commander).

• فراخوانی MapStateManager.removeObject(id).

• پخش پیام به سایر کلایینت‌ها.

۴. سایر کلایینت‌ها: با دریافت پیام، removeById را اجرا می‌کنند.

۷'۴. ذخیره و بارگذاری نقشه

۱. کاربر دکمه‌ی Save Map را می‌زند:

• وضعیت محلی را جمع‌آوری می‌کند (collectMapState).

- پیام MapState با SAVE_STATE به سرور ارسال می‌شود.
- سرور MapStorage.save() را فراخوانی می‌کند.
 - 2. کاربر دکمه‌ی Load Map را می‌زند:
- پیام LOAD_STATE ارسال می‌شود.
- سرور MapStorage.load() را اجرا می‌کند.
- وضعیت جدید در MapStateManager تنظیم می‌شود.
- سرور MAP_STATE را به درخواست دهنده و سپس با broadcast به همه ارسال می‌کند.
- کلاینت‌ها loadMap را اجرا کرده و نقشه‌ی جدید را نمایش می‌دهند.

۸'۴. چت و مکان‌نما

- چت: کاربر در chatInput تایپ کرده و Enter می‌زند → پیام CHAT ارسال می‌شود → سرور پخش می‌کند → کلاینت‌ها پیام را در chatList نمایش می‌دهند.
- مکان‌نما: با هر حرکت موس، پیام MOUSE_MOVE ارسال می‌شود → سرور پخش می‌کند → کلاینت‌ها موقعیت موس سایر کاربران را با دایره‌های نارنجی نشان می‌دهند.